

Bayer Zsolt: T?rhetetlen (14.)

2016 március 16. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

5

Átlag: 5 (1 szavazat)

Mérték

A huszadik századi drámairodalom kiemelked? alakja Gerhart Hauptmann.

„Olyan korszak, mely nem találja meg a maga h?sét, beteges: lelke rosszul táplált, és mintegy »krónikus dyspnoé«-ben szenved. Alig találta meg azt az embert, aki mindazt kimondja, amire szükség van, hirtelen új sav árad szervezetébe, a dyspnoé elt?nik, a vérkeringés szabályozódik, és meggyógyul. A lángelmék minden korszakban azok a kisszámú emberek, akik beszélni tudnak. A többiek némák vagy dadognak. Nélkülük semmit sem tudnánk az elmúlt korokról, csak idegen ékírásaink volnának, amelyek megzavarnának és kiábrándítanának bennünket. Kulcsra van szükség ehhez a titkosíráshoz. Gerhart Hauptmann a költ?t egyszer olyan hárfához hasonlította, amelyet minden szell? megzendít. Ha megmaradunk ennél a hasonlatnál, azt mondhatnók, alapjában véve minden ember ilyen érzékeny húrú hangszer, de legtöbbnél az események lökése a húrokat csak megreszketteti, és csak a költ?nél kerül sor csengésre, melyet mindenki meghallhat és megérthet.”

Egon Friedell szavai ezek, és bizony Hauptmann, a naturalizmus következetes képvisel?je maga is olyan költ? volt, akit megzendített minden szell?. A nácizmus szell?je, vihara is. A Nobel-díjas Hauptmann ezt írja 1933. július 20-án: „Az én korszakom 1870-nel kezd?dik és a Reichstag felgyújtásával fejez?dik be”. Majd hazament, agnetendorfi házára kit?zte a horogkeresztes lobogót, és otthon maradt. Elfogadta a náci rendszer minden elismerését, és hagyta, hogy a nácik propagandacélokra használják a nevét, drámáit, tehetségét. Nem emigrált, mert mint mondta, „gyáva vagyok”. Nyolcvanadik születésnapján a hivatalos náci Németország köszöntötte és ünnepelte, és ezt ? szerény félmosollyal t?rte és elfogadta.

Hauptmann személyiségér?l Hendrik Höfgen juthatna eszünkbe, ha nem tudnánk, hogy Höfgenben a Mephisto rendez?je, Szabó István önmagát alkotta meg. Így maradjunk annyiban, hogy Hauptmann egyszer?en Hauptmann, aki m?veivel, tehetségével, tekintélyével, befolyásával és Nobel-díjával mindvégig legitimálta, és minden látható, hallható, olvasható ellenállás nélkül elfogadta Hitler rendszerét.

Hauptmannt soha nem vonták felel?sségre, drámáit a mai napig m?sorra t?zik a világ színházai, emlékét a Hauptmann Társaság, múzeumok és emlékházak sora, szobrok, utcák és emléktáblák garmadája ?rzi, 2012-ben Németországban Hauptmann-emlékévet rendeztek, 1985-ben még egy krátert is elneveztek róla a Merkúron, 150. születésnapjára különleges bélyeget adtak ki a tiszteletére.

Knut Hamsun szintén Nobel-díjas, norvég író. Bejárta Amerikát, majd hazatérve megírta az Éhség cím? regényét, amely világhírnevet hozott számára. A Nobel-díjat 1920-ban kapta meg az Áldott anyaföld cím? regényéért. Hamsun a második világháború alatt feltétlen németbarátságot tanúsított. Amikor a németek megszállták Norvégiát, Hamsun arra buzdított írásaiban, hogy a norvégok adják fel az ellenállást és támogassák a német „missziót”. „A németek mindannyiunkért harcolnak és megtörik Anglia zsarnokságát fölöttünk és minden semleges hatalom felett” – írta. 1943-ban Nobel-díjának érmét nagyrabecsülése és tisztelete jeléül elküldi Goebbelsnek, mert – mint írja – senki sem tett többet Európáért és az emberiségért. Mindvégig Quislinget támogatta. 1945. május 7-én így búcsúztatta Hitlert: „Katona volt, az emberiség védelmez?je, a népek jogairól szóló evangélium hirdet?je, egyike a legnagyobb reformátoroknak. A történelmi végzet úgy akarta, hogy példátlanul kegyetlen korban kelljen tevékenykednie, és ez a kegyetlenség végül ?t magát is leterítette. A nyugat-európai embernek így kell látnia Adolf Hitlert, és mi, h?séges követ?i halála napján meghajtjuk el?tte fejünket”.

Mindezekért a háború után hazaárulásért perbe fogták, de nem siettek az ítélettel, mert a norvégok abban bíztak, hogy a közel kilencvenéves író meghal, és így nem kell elítélniük. Végül a norvég legfels?bb bíróság a háború után, figyelembe véve, hogy Hamsun többször közbenjárt halálraítéltek ügyében, és Hitlerrel is szenvedélyesen összeszólalkozott, a 87 éves írót két és fél éves házi ?rizet és vizsgálat után 325 000 korona pénzbírságra és teljes vagyonelkobzásra ítélte. Norvégiában 1988-ban létrehozták a Hamsun Társaságot. E társaság szerint ma az országban tizenegy településen van utca vagy tér elnevezve róla, kilenc szobor, emlékm? vagy emléktábla ?rzi emlékét. Oslóban is van három szobra, egyik sem közterületen. A norvég nemzeti bank ezüstérmét bocsátott ki emlékére. A sarkkörön emlékközpontot avattak a tiszteletére.

A norvég kormány 2009-ben emlékmúzeumot épített Hamsun tiszteletére. A zsidók azonnal tiltakozásba kezdtek, az ügy még diplomáciai botrányt is kavart, Avigdor Lieberman izraeli külügyminiszter tiltakozott az író születésének évfordulója alkalmából rendezett ünnepségek és a múzeum miatt. A norvég kormány a következ?ket válaszolta: „Lehet ünnepelni az írót anélkül, hogy elfogadnánk politikai nézeteit, és meg is lehet különböztetni az írói munkásságot a politikai szerepvállalástól”. Ennek szellemében döntöttek a hivatalos megemlékezések megtartása mellett. Nos, nekünk is ennyit kell megjegyeznünk és megszívlelnünk. Mert nemcsak az írók, de a történészek esetében is meg lehet különböztetni a munkásságot és a politikai szerepvállalást. És ideje szakítani azzal, hogy mások írják a kánont és a múltat minekünk, és mások mondják meg, mit szabad gondolnunk és mit nem.

(Folytatjuk)

Bayer Zsolt - www.magyarhirlap.hu

Tisztelt olvasók!
Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkukkal" a **Flag Polgári Magazin** Twitter oldalát a következ? címen: https://twitter.com/syracuse73. illetve a Facebook oldalát pedig az alábbi címen: https://www.facebook.com/flagmagazin
- Minden "lájk számít, segíti a magazin m?ködését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu

Ajánló